





## Cselekvési programot ajánlva

(Országos Környezetvédelmi  
Konferencia Szegeden)

Igen fontos és aktuális tanácskozásnak adott helyet a szegedi *Juhász Gyula Tanárképző Főiskola* 1994. március 25-27-e között. Témája egyben felkérés is:

„Legyen az iskola a lakóhely természeti, környezeti értékeinek védelmezője.”

Közvetlenül azt a társadalmi réteget mozgósította a konferencia, akik felelősek gyermekeink neveléséért, helyes környezeti kultúrára szoktatásáért. Közvetve a társadalom minden rétegéhez szólt: önkormányzatokhoz, energetikai, városgazdálkodási, húsipari szakemberekhez, különböző területeken érdekelt műszaki bizottságokhoz, munkacsoportokhoz, kiadókhöz. Ennek jelentősége abban van, hogy iskolai nevelésünk hatékonyságát nagyban befolyásolják az iskola falain kívül működő lakóhelyi közösségek, támogatók, barátok, ismerősök. Ők segíthetnek a lokális változások feldolgozásában, a helyi környezetért, a másik emberért tervezett munkálkodásban, felismerni a globális fenyegetettséget.

A konferenciát a *Természet és Környezetvédő Tanárok Egyesülete* (TKTE) és a *Kiss Ferenc Csongrád Megyei Természetvédelmi Egyesülete* (CSEMETE) rendezte színes programpaletta kínálva.

A CSEMETE rajzpályázatot is hirdetett általános és középiskolás diákok számára, melynek értékelése, a díjak átadása itt történt meg. Témája a lakóhely környezeti állapotának ábrázolása volt. Észrevenni, megfigyelni azt ami szép, ami érték, ami veszélyben van és ami veszélyes. Mindezt a vizualitás nyelvén megfogalmazva – szabadon választott technikával. 336 alkotás érkezett a szemlére, melynek mindegyike a környezet iránti érzékenységről árulkodott. A munkák tartalma: az egyszerűtől a bonyolult felé (virágos kerttől – a pengeélig) a közvetlen környezetből kiindulva a globális hatások felé közelítettek (faültetéstől az élet utolsó lehetősége felé).

Három korcsoportban köszöntötték, jutalmazták a legjobbakat:

I. kategória

I. hely

6-9 éves korosztályban megosztott

*Bertus-Barcza Tímea* 4. o.

„Templomtér”

Makó, Kálvin téri általános iskola

Felkészítő tanára: *Jámborné Balogh Tünde*

*Korsós Ildikó* 4. o.

„Így szeretem”

Hódmezővásárhely, Hódtói általános iskola

Felkészítő tanára: *Gál József*

II. kategóriában (10–14 év)

I. hely

Megosztott győzelem született

*Kovács Magdolna* 7. o.

„Természet”

Szeged, Csongor téri általános iskola

*Bálint Emese* 7. o.

„Hol segítek?”

Ásotthalom, Általános Iskola

III. kategória

I. hely

15-18 éves korcsoportban osztott első díj:

*Horváth Krisztián* 16 éves

„Ilyen!?”

Makó, József Attila Gimnázium

Három napon át gyönyörködhettünk a kiállítás anyagában. Kellemes, kedves színfoltja volt ez a konferenciának.

A tanácskozás *első napjának* délutánján hallhattunk bemutató beszámolót a Dél-Alföld természeti és környezeti értékeinek állapotáról: kiemelve ezek tudományos feltárásának és megőrzésének lehetőségeit, a táboroztatás élményszerű szervezéséről a hortobágyi pusztán, a figyelmeztető jelzéseket a régió környezetegészségügyi kérdéseiről.

Kérdéssé változtatva a konferencia címét – Hogyan legyen az iskola a lakóhely természeti, környezeti értékeinek védelmezője? – válasz az egyetemes nevelés megvalósításában fogalmazódott meg. Az egészről (kozmosz) az egészszel kultúrterületek együttesével) az egész személyiségre (érzésre, értelemre, képzeletre, hitre) hatóan – a közvetlen környezetből kiindulva. Ehhez a végtelen sok, érdekes, csodálatos megismernivalóhoz kell közelhajolnunk, felemelkedni szépségükhöz a megismerésen át a megszerettetésig.

A *második nap* programja is rendkívül sokirányú, színvonalas megközelítésben tárta elénk környezeti nevelésünk, a megismerés számtalan variációjának lehetőségét. Megtudtuk, hogy a gondolkodás rendszere térben és időben változik, megújul. Súlypontjai más-más tennivalókra helyeződnek. Századunkban e súlypont az ember és környezete közötti egyensúly megővésére irányul.

Színterei: már az óvodában, alsótagozatban el kell kezdenünk a funkcionális tevékenykedtetést, melyben a gyermeki személyiség komplex módon formálódik. Velünk született képességünk a megismerés, a tapasztalatszerzés iránti vágy: erre építsünk. A környezeti témák bekerülnek az idegennyelvi órákra. Vegyük észre, tegyük érte, munkáltassunk az iskolában, közvetlen környezetünkben – a kommunikatív nyelvoktatás eszközeivel.

Szakköri foglalkozások módszertani ismertetését hallottuk az adaigyűjtés – adatfeldolgozás egységében. Iskolán kívüli izgalmas színtér a múzeumi foglalkoztatás, ahol a nevelés-oktatás interdiszciplinái közül az élővilág pedagógiai képét kaptuk – színesben. Didaktikai – pszichológiai struktúrája az iskolában folyó pedagógiai munka szerves része.

A lakótelep sajátos környezeti problémáját Baráti Kör létrehozása oldhatja. Célrendszere,



működésének eredményei, buktatói, tervei rajzolódtak elénk.

A lakóhely tájegységi képének kutatása, vizsgálata is érdekes feladat akkor is, ha nem áll védelem alatt – a változások regisztrálásával feladatok fogalmazódnak meg.

Az erdei iskolák projektje felvállalja a hagyományos iskolarendszer megújítását. Választ kapunk arra is, hogy miért? –, kinek? –, kikkel? – mutatjuk be lakóhelyünk környezeti állapotát: médiák készítése, terjesztése kapcsolat-teremtő, egymás segítségével nélkülözhetetlen láncszem.

A Szegedi Vadaspark megelevenedő tananyag-programmal fogadott bennünket, bizonyítván, hogy nagy elszántsággal, tenniakarással – jó szervezéssel: élmény, játék a tanulás.

Korunk, környezetünk nagy gondja a hulladék, a vele való gazdálkodás, kezelés problémái, ennek pedagógiai, pszichológiai elemeinek áttekintését kaptuk. A szeméttel kapcsolatos tanácsstalanságunk egyik oka az undor, a legyűrhetetlen ellenérzés, melyet a civilizáció nevelt belénk. Akció szerveződött, szerveződik a káros, a veszélyes hulladékok begyűjtésére, biztonságos tárolására. A védekezés lehetséges módjai közül a „Zöld iskola, zöld udvar” mutatott be egy megoldást.

Vizeink állapota létkérdésünk. A rendszeres vizsgálatok segítenek feltárni, megakadályozni, javítani a meglévő állapotokat.

Geológiai, földtani ismeretek szerepe a környezetbarát gazdálkodásban elsődleges, a környezeti értékvédelem egyik alapja. A bioszféra védelmét és az ökológikus gondolkodás megalapozását a geológiai alapismeretnek kell bevezetni.

*Harmadik napon* az elméleti előadások gyakorlati megvalósításához 13 szekciós foglalkozáson kaptunk indíttatást, ötletet, módszereket.

Volt: vízminőség-vizsgálat, botanikai, zoológiai vizsgálódás terepen szimulációs számítógépes program-próba egészségünk őrző-védő tevékenység-bemutató

ökotáj foglalkozás – miniben: heraldika és a természet kapcsolatáról

természetes anyagok átalakíthatósága esztétikai tartalmú formákká, és végül

hogyan tehetjük közzé gondolatainkat, ötleteinket kiadvány formájában.

Összegzésképpen igaznak tartom azt a véleményt, hogy élő közelségbe jutottunk a környezeti közügyekhez, a gyakorlati bemutatón – ami nagy ötlete volt a szervezőknek – konkrét cselekvési programajánlatot is kaptunk. A hazai jelen állapotokat ismerve – nem könnyű ezt az utat járni, nem jutunk azonnali látványos eredményekhez, de akkor is cselekedni kell! Halaszthatatlanul, fáradhatatlanul, késsedelem nélkül szolgálva a konferencia jelmondatát:

„A végén védeni fogunk mindent, amit szeretünk.

Csak azt fogjuk szeretni, amit értünk,  
Csak azt fogjuk érteni, amire megtanítottak”

BORBÁS ZOLTÁNNÉ

## A BALKON Kortárs Művészeti Folyóirat májusi számából:

– Szombathy Bálint: A 70-es évek művészete Vajdaságban

Mintha egy bestiárium képei közelednének – Attalai Gáborral beszélget Kelecsényi László Sámuel

– Wilfried Dörstel: A távollévő kép – Tóth Endre

– Nikolaus Gersewzki: A Rendszer képei – A.R. Penck

– Hajdu István: Boltanski Keresztély – Avagy a láthatatlan ember

A SZCÉNA-ban 12 kiállítási kritikai

Antal István: Alulexponált babfőzelék – emlékezés Gujdár Józsefre

Szegő György: Tivoli színház

TRANSARTEXPRESSZ

## Kritikus helyzetben a Kemény Gábor Iskolaszövetség

Az *Embernevelés* című folyóirat legutóbbi számában drámai hangú felhívást tett közzé Kocsis József, szentlőrinci igazgató, a *Kemény Gábor Iskolaszövetség* elnöke. (Mint ismeretes, az iskolaszövetséget 13, az ország különböző pontjain működő iskola alkotja, melyeket összefűzi a névadó jelképes öröksége, a pedagógiai progresszió azon felfogása, melyet *Szentlőrinc, Sarkad, Geszt, Debrecen-Tócoskert, Hetvehely, Kaposvár-Toldi, Mezőgyán, Murony, Sarkadkeresztúr, Szolnok-Kassai* és *Zsadány* neve fémjeléz.)

A kritikus helyzet oka az Iskolaszövetség pénzügyi helyzete (= nem folytak be a tagdíjak, az iskolaszövetség költségvetési támogatáshoz nem jutott, programok maradtak el.) Az elnökség ezért úgy döntött, hogy egy évre szünetelteti az Iskolaszövetség működését, s egy év múltán – esetleg új szervezeti alapokon – döntenek a folytatásról. A „moratórium” évében az Iskolaszövetség vezetői a rangos folyóirat, az *Embernevelés* rendszeres kiadására, hatékony terjesztésére kívánják erőiket koncentrálni. Az *Embernevelés* szerkesztőségi címe: 7040 Szentlőrinc, Kodolányi u. 13.



## Nyári konferenciák '94

A tanév vége a szakmai konferenciák, nagyrendezvények évada. Szinte nyitánynak tekinthető a *Szakképzési Társaság* nagyszabású áprilisi konferenciája *Szakképzés: törvény és lehetőségek* címmel, mely az új, átfogó törvényi szabályozás tükrében tekintette át jeles szakemberek (köztük gazdasági szakemberek) részvételével a szakmai képzés modernizációjának aktuális kérdéseit.

Ezzel majdnem egyidőben az *Alapítványi és Magániskolák Egyesülete* tartott konferenciát *Iskolák a nonprofit szektorban* címmel. A kérdés nemzetközi és hazai szakemberei cseréltek eszmét hatályos közoktatási és nemlétező nonprofit törvény „két széke között”.

Göncz Árpádné volt a fővédnöke a *Gyermekek Jogaiért* címmel, az OKKER szervezésében rendezett gyermek- és ifjúságvédelmi konferenciának.

Az MTA Pedagógiai Bizottsága és a Kossuth Lajos Tudományegyetem Neveléstudományi Tanszékének májusi felolvasóülésén *Autonómiatörékvések az oktatásban* volt a téma. Különülésszakot szenteltek a rendezők a tanári autonómiának, másikat az iskolai autonómiának, s végül hamadikat a pedagógusképzés lehetséges autonómiájának. Jeles hazai szakemberek eszmecserejére került sor Debrecenben.

E körben – melyben teljességre még nem törekedhettünk, hiszen lapzártánkig a nagynevű nyári egyetemek, akadémiák programjai még csak részben ismertek – zárja a tudósítást egy üdítő, szakmai szempontból mégis különleges színpont: a *Pro Scenion Kulturális Egyesület* 1994. augusztusában az óbudai római polgárvárosi amfiteátrumban rendezte az *I. Dionyszia Nemzetközi Színházi Találkozót*. Középiskolás diákszínjátzóik antik előadás-rekonstrukciói képezik a program alapját.

## Hírek a Megyei Pedagógiai Intézetekből

### Baranya

#### VII. Baranyai Pedagógiai Napok

1994. október 12-13-14-én lesz a Baranya Megyei Pedagógiai Intézet következő országos nagy rendezvénye. Téma: Intézményelemzés (óvodaelemzés) és értékelés a fejlesztés szolgálatában.

A rendezvény célja:

– elméleti és gyakorlati segítséget nyújtani külső és belső elemzések, értékelések megszervezéséhez és lebonyolításához;

– értékelési terveket, szempontsorokat megjeleníteni, kézbe adni;

– óvodai és iskolai fejlesztő műhelyek, programok bemutatásával értékelési szisztémákat, metódusokat felvonultatni;

– ízelítőt adni a neveléstörténet és a jelen külföldi rendszerek felügyeleti-értékelési gyakorlatából;

– hangsúlyt helyezni a fejlesztő értékelés, önértékelés szerepére;

– segítséget nyújtani az intézményi fenntartók, helyi közoktatást értékelők számára.

A rendezvényen kiváló szakemberek tartanak előadásokat a témákról, amelyek között óvodai vonatkozású is lesz.

Helyszín: Pécs.

### Szöveggyűjtemény

*Montessori-pedagógia* címmel második kiadásban jelenteti meg a Tolna Megyei Önkormányzat Pedagógiai Intézete dr. Kurucz Rózsa főiskolai docens munkáját. A szöveggyűjtemény célja, hogy mind többen betekintést nyerjenek Maria Montessori pedagógiájába eredeti források alapján, és a mai Montessori iskolák-óvodák működésébe, német szakirodalom alapján. A 170 oldalas szöveggyűjtemény eddig Magyarországon nem publikált anyagot is tartalmaz.

A kötet sikeresen alkalmazható az óvodapedagógiában, gyógypedagógiában és az iskolai nevelésben, valamint gyakorló pedagógusok önképzésében.

A kiadvány ára: 400,- Ft + 10% ÁFA

Megrendelhető: Tolna Megyei Önkormányzat Pedagógiai Intézete, 7100 Szekszárd, Mártírok tere 11-13.

### Olcsó szállás

– Az Újhelyi Imre Mezőgazdasági Szakközépiskola Iskolaszövetkezeti Csoportja üzemelteti az Aligvár kulcsosházat, amely Terecseny községben található (Fő u. 2.). A házban egy 15 és egy 18 ágyas szoba van emeletes ágyakkal. A ház fűthető, a konyha 40 személyre van felszerelve. A fürdőszobában hideg-meleg vizes zuhanyzók és mosdók vannak. Az olcsó szállás és egyéb szolgáltatások iránt érdeklődni lehet: Papp Csaba, 7940 Szentlőrinc, Erzsébet u. 1., tel.: 73/371-104.

– Nyári táborozásokra, őszi tanulmányi kirándulásokra kiváló lehetőségeket kínál iskolai csoportok, osztályok részére a Baranya Megyei Művelődési Központ Sportosztálya az orfűi sporttáborban (Orfű, Széchenyi tér 5-6.) összesen 110 fő részére. Szálláshely: diákoknak 4-12 ágyas szobák, hideg-melegvizes fürdőblokk; tanároknak, kísérőknek: 4 ágyas fürdőszobás szobák. Szállásdíj: iskolai szervezésű csoportoknak 10% kedvezménnyel 333 Ft/fő/éjszaka + ÁFA. Hasonló céllal, de szerényebb körülmények között a bárni ifjúsági tábor is igénybe vehető (240 Ft/fő/éjszaka + ÁFA).

Felvilágosítás, megrendelés:

Baranya Megyei Művelődési Központ Sportosztálya, Csethe István, 7621 Pécs, Megye u. 21., tel.: 72/312-433.